

Toeslagen, bijstand en inkomstenvrijlating 2025

Moeten bijstandsgerechtigden hun toeslagen terugbetalen bij
inkomstenvrijlating?

Inleiding

‘Door de inkomstenvrijlating wordt uw inkomen hoger. Dat kan gevolgen hebben voor de toeslagen, zoals de zorgtoeslag en de huurtoeslag.’ staat op menig gemeentewebsite te lezen. In gesprek met gemeenten horen wij vaak dat er, zowel bij de gemeente als de inwoner, onzekerheid is over welk effect de inkomstenvrijlating op grond van de Participatiewet op de toeslagen heeft. Ook omdat die toeslagen pas maanden later definitief worden vastgesteld. Dat betekent maandenlang wachten op ‘wel of niet’ terugbetalen. En om het nog erger te maken: bij toeslagen kan het gaan om grote bedragen.

Om erachter te komen of een inwoner met inkomstenvrijlating toeslagen gaat verliezen, kan per inwoner een berekening gemaakt worden. Het is relatief eenvoudig om een goede voorspelling te doen over het toeslagenrecht in combinatie met bijstand en een inkomstenvrijlating. We kunnen namelijk het maximale inkomen bepalen dat iemand met een inkomstenvrijlating kan hebben.

In dit document berekenen we wat er per huishoudtype bij dat maximale inkomen met de toeslagen gebeurt. Op die manier kunnen we een uitspraak doen of de angst voor verlies van toeslagen bij een inkomstenvrijlating reëel is.

Inhoud

Inleiding	2
Samenvatting	5
1 Variabelen voor de berekening	6
1.1 De hoogte van neveninkomsten	6
1.2 De maximale bijstandsnormen	6
1.3 De inkomstenvrijlatingen	6
1.4 Situaties	6
2 Berekening toetsingsinkomen	8
2.1 Alleenstaande	8
2.2 Alleenstaande ouder met hoge en lage vrijlating	8
2.3 Alleenstaande ouder met alleen lage vrijlating	9
2.4 Echtpaar met 1 partner met vrijlating	9
2.5 Echtpaar met 2 partners met vrijlating	9
3 Toeslagen	12
3.1 Huurtoeslag	12
3.2 Zorgtoeslag	13
3.3 Kindgebonden budget	13
3.4 Kinderopvangtoeslag	14
4 Als iemand na de inkomstenvrijlating uitstroomt?	15
Colofon	16
Over Stimulansz	17

De auteurs

John Nuyten

Adviseur

06 - 12 45 96 60

john.nuyten@stimulansz.nl

Sam van Grinsven

Productmanager BerekenUwRecht, Werkloont en Beleidloont

06 - 12 58 82 11

sam.vangrinsven@stimulansz.nl

Samenvatting

Een bijstandsgerechtigde die parttime gaat werken kan een tijdelijke inkomstenvrijlating krijgen. Doordat de regels hierover vaststaan, kunnen we het maximale inkomen berekenen dat iemand met een inkomstenvrijlating kan verdienen. Op basis van dit inkomen kunnen we zien wat het effect is op de landelijke toeslagen. We hebben gekeken naar de hoogte van de huurtoeslag, de zorgtoeslag, het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag die iemand met een bijstandsuitkering dan krijgt.

In de meeste situaties blijven de toeslagen die de bijstandsgerechtigde ontvangt hetzelfde met een bijstandsuitkering zonder inkomstenvrijlating. Alleen als bij een echtpaar beide partners in hetzelfde jaar inkomstenvrijlating krijgen, dan neemt zorgtoeslag af. Een inkomstenvrijlating levert ook in dat geval meer op dan het aan toeslagen kost. Het is wel belangrijk om hier rekening mee te houden en het rekeninkomen voor de toeslagen aan te passen (via de app of toeslagen.nl), of te zorgen dat er een buffer is van € 204 voor een eventuele terugvordering.

Stroomt iemand na de inkomstenvrijlating uit de bijstand? Dan kan het effect op de toeslagen anders zijn omdat diegene dan meer gaat verdienen. Bereken dan wat de gevolgen zijn voor de toeslagen.

1 Variabelen voor de berekening

Een voorspelling geven van de hoogte van de toeslagen bij de maximale inkomstenvrijlating is goed te doen, want alle cijfers en berekeningen die we nodig hebben zijn bekend.

1.1 De hoogte van neveninkomsten

Omdat we het hier hebben over personen die nog steeds recht op bijstand hebben, is vast te stellen wat het hoogst denkbare toetsingsinkomen kan zijn. Na de laatste uitspraak (ECLI:NL:CRVB:2021:2146) van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) hierover geldt het volgende: het hoogste toetsingsinkomen tijdens bijstand is wanneer het arbeidsinkomen gelijk is aan de bijstandsnorm plus de maximale vrijlating min 1 euro. Ieder hoger inkomen zou leiden tot een beëindiging van de bijstand, en daarmee automatisch tot einde van de inkomstenvrijlating.

Het effect van uitstroom uit de bijstand op het recht op toeslagen is ook belangrijk, maar dat valt buiten het bereik van deze publicatie. Zie voor een korte toelichting [hoofdstuk 4](#).

1.2 De maximale bijstandsnormen

Voor de berekening onder 1.1 is het al duidelijk dat de hoogte van de bijstandsnorm medebepalend is voor het toetsingsinkomen. We kijken hierbij alleen naar de bijstandsuitkering volgens artikel 21 van de Participatiewet. Van 1 januari 2025 t/m 30 juni 2025 zijn de maandnormen inclusief vakantietoeslag (vt) voor een alleenstaande € 1.345,45 (€ 1.278,18 excl. vt) en voor een echtpaar € 1.922,07 (€ 1.825,97 excl. vt). Het gaat hierbij om nettobedragen. De maandnormen van 1 juli 2025 t/m 31 december 2025 zijn nog niet bekend. Daarom gebruiken we voor deze berekening de maandnormen van de eerste helft van 2025.

1.3 De inkomstenvrijlatingen

De hoogte van de vrijlating en de duur zijn hier bepalend. De eerste vrijlating, van 25% van het loon, duurt maximaal 6 maanden. De hoogte van deze vrijlating is in de eerste helft van 2025 € 273.

De tweede vrijlating, 12,5% van het loon, geldt alleen voor alleenstaanden met de zorg voor minderjarige kinderen. Deze vrijlating kan langer dan een jaar duren (max. 30 maanden) en de eerste helft van 2025 gemaximeerd tot € 171 per maand.

1.4 Situaties

Met de genoemde grenzen is het mogelijk om van de voorkomende maximale vrijlatingen situaties te definiëren. De inwoners met deze maximale vrijlatingen lopen het meeste risico om toeslagen te verliezen. Het zijn er 5:

- 1 de alleenstaande met 6 maanden de maximale hoge vrijlating van 25%;

- 2 de alleenstaande ouder met eerst 6 maanden de maximale hoge vrijlating en aansluitend 6 maanden de maximale lage vrijlating van 12,5%;
- 3 de alleenstaande ouder met 12 maanden maximale lage vrijlating;
- 4 het echtpaar met een partner met 6 maanden maximale hoge vrijlating;
- 5 het echtpaar met twee partners met beiden tegelijkertijd 6 maanden maximale hoge vrijlating.

Iedereen die de maximale vrijlating niet haalt omdat het inkomen uit arbeid niet hoog genoeg is, loopt minder risico op toeslagverlies. Het profiel waarbij de maximale vrijlating leidt tot uitstroom en dus beëindiging van de bijstandsuitkering, is zeer interessant. Maar hier is meer rekenwerk nodig, omdat het toeslagenrecht in dat geval moet worden berekend op basis van het hogere loon. Dit soort complexe en individuele berekeningen vallen buiten een algemene stelling waar dit document naar zoekt. Deze berekeningen zijn wel te maken met [WerkloonT](#).

2 Berekening toetsingsinkomen

We zijn per situatie op zoek naar het hoogste toetsingsinkomen waarbij de vrijlating geen invloed heeft op de toeslagen. In de berekeningen hierna gaan we uit van het eerste half jaar een bijstandsuitkering en het tweede half jaar de maximale inkomensvrijlating. Voor het eerste half jaar moeten we de hoogte van de bruto bijstandsuitkering weten, voor het tweede half jaar gelden de belastingregels voor loon uit arbeid. Bij de alleenstaande ouder wordt ook berekend wat het effect is van een hoge vrijlating het eerste half jaar en een lage vrijlating de tweede helft van het jaar.

Het belastbaar inkomen bij een bijstandsuitkering wordt per 1 januari 2025 geschat op € 1.698 per maand voor een alleenstaande en € 2.198 per maand voor een echtpaar¹.

Aangezien het hier een schatting betreft gebruiken we geen decimalen.

2.1 Alleenstaande

Maandinkomen tijdens inkomstenvrijlating

De netto bijstandsnorm is € 1.345, plus de vrijlating van € 273 is totaal € 1.618. Als deze persoon € 1.617 loon inclusief vakantietoeslag verdient, dan bestaat de bijstandsuitkering uit € 1 per maand.² Een nettoloon van € 1.716 komt overeen met een brutoloon van € 1.786.

Toetsingsinkomen

Voor de eerste 6 maanden gaan we uit van het belastbaar inkomen tijdens de bijstand.

Het toetsingsinkomen voor die 6 maanden is € 1.689 x 6 = € 10.134.

Voor maximaal 6 maanden kan er sprake zijn van een inkomstenvrijlating. Het toetsingsinkomen voor die 6 maanden is € 1.786 x 6 = € 10.716.

Totaal toetsingsinkomen per jaar

€ 10.134 + € 10.716 = **€ 20.850**

2.2 Alleenstaande ouder met hoge en lage vrijlating

In deze situatie is er in de eerste 6 maanden van 2025 een hoge vrijlating. Daarop aansluitend volgt de lage vrijlating.

Maandinkomen tijdens hoge inkomstenvrijlating

De netto bijstandsnorm is € 1.345, plus de vrijlating van € 273 is totaal € 1.618. Als deze persoon € 1.617 loon inclusief vakantietoeslag verdient, dan bestaat de bijstandsuitkering uit € 1 per maand. Een nettoloon van € 1.716 komt overeen met een brutoloon van € 1.786.

¹ De bijstand is een netto-uitkering. Dit is dus een schatting van het bruto-inkomen op basis van de regels voor brutering van de bijstandsuitkering. Deze schatting is gebaseerd op de normen van 1 januari 2025 t/m 31 juni 2025.

² Sinds de laatste uitspraak van de CRvB geldt dat de bijstand niet moet worden beëindigd op het moment dat het inkomen 1 euro boven de bijstandsnorm komt, maar dat de grens bestaat uit bijstandsnorm plus de maximale vrijlating.

Maandinkomen tijdens lage inkomstenvrijlating

De bijstandsnorm van € 1.345 plus de vrijlating van € 171 is totaal € 1.516. Als deze persoon € 1.515 loon inclusief vakantietoeslag verdient, dan bestaat de bijstandsuitkering uit € 1 per maand. Een nettoloon van € 1.515 komt overeen met een brutoloon van € 1.573.

Toetsingsinkomen

Dit levert met de hoge vrijlating een toetsingsinkomen op van $€ 1.786 \times 6 = € 10.716$.

En met de lage vrijlating een toetsingsinkomen van $€ 1.573 \times 6 = € 9.438$.

Totaal toetsingsinkomen per jaar

$€ 10.716 + € 9.438 = € 20.154$

2.3 Alleenstaande ouder met alleen lage vrijlating

Maandinkomen tijdens lage inkomstenvrijlating eerste half jaar

Voor de lage vrijlating: zie berekening onder 2.2.

Toetsingsinkomen

Dit levert een toetsingsinkomen op van $€ 1.573 \times 12 = € 18.876$.

Totaal toetsingsinkomen per jaar

€ 18.876

2.4 Echtbaar met 1 partner met vrijlating

Maandinkomen tijdens inkomstenvrijlating

De bijstandsnorm van € 1.922 plus de vrijlating van € 273 is totaal € 2.195. Als deze persoon € 2.194 loon inclusief vakantietoeslag verdient, dan bestaat de bijstandsuitkering uit € 1 per maand.

Een nettoloon van € 2.194 komt overeen met een brutoloon van € 2.335.

Toetsingsinkomen

Voor de eerste 6 maanden gaan we uit van het belastbaar inkomen tijdens de bijstand.

Het toetsingsinkomen zonder vrijlating is $€ 2.198 \times 6 = € 13.188$.

Voor maximaal 6 maanden kan er sprake zijn van een inkomstenvrijlating. Dit levert met de vrijlating een toetsingsinkomen op van $€ 2.335 \times 6 = € 14.010$.

Toetsingsinkomen per jaar

$€ 13.188 + € 14.010 = € 27.198$.

2.5 Echtbaar met 2 partners met vrijlating

Maandinkomen tijdens inkomstenvrijlating

De bijstandsnorm van € 1.922 plus de vrijlating van 2x € 273 is totaal € 2.468. Als deze personen € 2.467 loon inclusief vakantietoeslag verdient, dan bestaat de bijstandsuitkering uit € 1 per maand.

Een nettoloon van € 2.467 komt overeen met een brutoloon van € 2.787.

Toetsingsinkomen

Voor de eerste 6 maanden gaan we uit van het belastbaar inkomen tijdens de bijstand. Het toetsingsinkomen zonder vrijlating is $\text{€ } 2.198 \times 6 = \text{€ } 13.188$.

Voor maximaal 6 maanden kan er sprake zijn van een inkomstenvrijlating. Dit levert met de vrijlating een toetsingsinkomen op van $\text{€ } 2.787 \times 6 = \text{€ } 16.722$.

Toetsingsinkomen per jaar

$\text{€ } 13.188 + \text{€ } 16.722 = \text{€ } 29.910$.

3 Toeslagen

In dit hoofdstuk geven we aan welk effect de inkomstenvrijlating heeft op de huurtoeslag, de zorgtoeslag, het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag.

3.1 Huurtoeslag

	Toetsingsinkomen	Ondergrens basishuur	Verlaging per maand
Alleenstaande hoge vrijlating	€ 20.850	€ 22.700	€ 0
Alleenstaande ouder hoge vrijlating en aansluitend lage vrijlating	€ 20.154	€ 22.700	€ 0
Alleenstaande ouder lage vrijlating	€ 18.876	€ 22.700	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 1 partner	€ 27.198	€ 30.450	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 2 partners	€ 29.910	€ 30.450	€ 0

Toelichting

De belangrijkste ondergrenzen in de huurtoeslag zijn de minimuminkomensijkpunten. Als het toetsingsinkomen hoger wordt dan deze grenzen, dan stijgt voor dat huishouden de basishuur. De basishuur is de huur die bij een inkomen hoort en die iedereen met dat inkomen geacht wordt zelf, zonder toeslag, te kunnen betalen. Een stijging van de basishuur betekent een daling van het recht op huurtoeslag.

Onze berekeningen laten zien dat in geen enkele situatie het toetsingsinkomen boven de ondergrens van de basishuur, ofwel het inkomensijkpunt, komt.

Als 2 partners in 1 jaar een vrijlating krijgen, dan komt het toetsingsinkomen in de buurt van de ondergrens. Omdat we nog niet weten wat de verhoging van de normen per 1 juli zal zijn, is het slim om in deze situatie tegen die tijd nogmaals naar het inkomen te kijken.

Conclusie

In geen enkele situatie leidt de inkomstenvrijlating tot lagere toeslagen. Voor een echtpaar waarbij allebei de partners een vrijlating krijgen, is het verstandig om per 1 juli naar de nieuwe situatie te kijken.

3.2 Zorgtoeslag

	Toetsingsinkomen	Ondergrens	Verlaging per maand
Alleenstaande hoge vrijlating	€ 20.850	€ 28.406	€ 0
Alleenstaande ouder hoge vrijlating en aansluitend lage vrijlating	€ 20.154	€ 28.406	€ 0
Alleenstaande ouder lage vrijlating	€ 18.876	€ 28.406	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 1 partner	€ 27.198	€ 28.406	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 2 partners	€ 29.910	€ 28.406	-€ 17

Toelichting

Voor zowel echtparen als alleenstaanden begint het recht op zorgtoeslag af te nemen als het toetsingsinkomen hoger wordt dan € 28.406. De alleenstaande (ouder) en het echtpaar met maar 1 vrijlating haalt deze grens met een maximale vrijlating niet. Het echtpaar waarbij 2 partners in hetzelfde jaar een inkomstenvrijlating krijgen, krijgt wel een lagere zorgtoeslag. Per maand krijgen deze partners € 17 minder zorgtoeslag.

Conclusie

In de meeste situaties leidt de inkomstenvrijlating niet tot lagere toeslagen. Alleen voor een echtpaar waarbij 2 partners in hetzelfde jaar een inkomstenvrijlating krijgen, kan dit betekenen dat ze maximaal € 17 per maand aan zorgtoeslag verliezen. Als ze hun rekeninkomen voor de toeslagen niet aanpassen, zal dit echtpaar aan het einde van het jaar maximaal $12 \times € 17 = € 204$ terug moeten betalen.

3.3 Kindgebonden budget

	Toetsingsinkomen	Ondergrens	Verlaging per maand
Alleenstaande hoge vrijlating	€ 20.850	€ 28.406	€ 0
Alleenstaande ouder hoge vrijlating en aansluitend lage vrijlating	€ 20.154	€ 28.406	€ 0
Alleenstaande ouder lage vrijlating	€ 18.876	€ 28.406	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 1 partner	€ 27.198	€ 37.545	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 2 partners	€ 29.910	€ 37.545	€ 0

Toelichting

Voor echtparen begint het recht op kindgebonden budget af te nemen als het toetsingsinkomen hoger wordt dan € 37.545. Voor alleenstaanden is dit € 28.406. Ook met de hoogste vrijlating zijn dit grenzen die tijdens bijstandsverlening nooit gehaald worden.

Conclusie

In geen enkele situatie leidt een inkomstenvrijlating tot een verlies aan kindgebonden budget.

3.4 Kinderopvangtoeslag

	Toetsingsinkomen	Ondergrens	Verlaging per maand
Alleenstaande hoge vrijlating	€ 20.850	€ 47.403	€ 0
Alleenstaande ouder hoge vrijlating en aansluitend lage vrijlating	€ 20.154	€ 47.403	€ 0
Alleenstaande ouder lage vrijlating	€ 18.876	€ 47.403	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 1 partner	€ 27.198	€ 47.403	€ 0
Echtpaar hoge vrijlating 2 partners	€ 29.910	€ 47.403	€ 0

Toelichting

Iedereen met een minimuminkomen betaalt een eigen bijdrage van 4% van de in aanmerking te nemen kosten tot aan het maximum uurtarief van de kinderopvang. Anders gezegd: de kinderopvangtoeslag voor de laagste inkomens bedraagt 96% van de in aanmerking te nemen kosten van de kinderopvang. In geen enkele situatie, met 1 of meerdere inkomstenvrijlatingen, wordt deze ondergrens gehaald.

Conclusie

In geen enkele situatie leidt een inkomstenvrijlating tot een verlies aan kinderopvangtoeslag.

4 Als iemand na de inkomstenvrijlating uitstroomt?

Als een inwoner na de inkomstenvrijlating uitstroomt, kan dat een groter effect hebben op de hoogte van de toeslagen. Het inkomen van de inwoner kan dan namelijk stijgen boven het maximale inkomen met inkomstenvrijlating. Omdat het inkomen en de situatie van de inwoners die uitstromen onderling enorm kunnen verschillen, kunnen we hier geen algemene uitspraken over doen. In dat geval is het raadzaam om voor de individuele inwoner een berekening te maken. Hiervoor is de tool [WerkloonT](#) te gebruiken. WerkloonT is een rekentool voor klantmanagers en re-integratieconsulenten, die per inwoner nauwkeurig berekent wat de financiële gevolgen zijn als iemand vanuit een bijstandsuitkering weer aan het werk gaat. WerkloonT rekent zowel met de landelijke als de lokale regelingen. Ook kan berekend worden wat het effect is van meer of minder uren werken. WerkloonT wordt op maat ingericht per gemeente, omdat lokale regelingen per gemeente verschillen.

Colofon

Deze whitepaper is geschreven door Stimulansz.

Auteurs

John Nuyten

Sam van Grinsven

Stimulansz

info@stimulansz.nl

030 298 2800

www.stimulansz.nl

Over Stimulansz

Stimulansz is kennis- en adviespartner van gemeenten en levert praktische oplossingen die écht werken. We vertalen de theorie van wet- en regelgeving naar de werkvloer, waarbij we laten zien dat er meer mogelijk is in de regelgeving dan vaak wordt gedacht.

We adviseren en trainen beleidsmedewerkers, klantmanagers en andere professionals en doen dat met veel enthousiasme en betrokkenheid en vanuit een grote kennis van de praktijk. En we helpen mee aan het verbeteren van de bedrijfsvoering van uw organisatie.

Zo zit Stimulansz in het hart van alle werkprocessen met als doel de dienstverlening van gemeenten in het sociaal domein beter, en daarmee het leven van mensen die afhankelijk zijn van die dienstverlening, een stuk makkelijker te maken.

Benieuwd wat Stimulansz nog meer te bieden heeft?

Ga naar www.stimulansz.nl voor meer trainingen, kennis en advies.

Volg ons ook op social media:

